
Istungidokument

B8-0195/2019

11.3.2019

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 123 lõikele 2

kliimamuutuse kohta
(2019/2582(RSP))

**Eleonora Evi, Dario Tamburrano, Rosa D'Amato, Isabella Adinolfi,
Piernicola Pedicini**
fraktsiooni EFDD nimel

**Euroopa Parlamendi resolutsioon kliimamuutuse kohta
(2019/2582(RSP))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 28. novembri 2018. aasta teatist „Puhas planeet kõigi jaoks. Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse majanduseni“ (COM(2018)0773),
- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja selle Kyoto protokoll,
- võttes arvesse Pariisi kokkulepet, otsust 1/CP.21 ja ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärku (COP21) ning Kyoto protokoll osaliste koosolekuna toimivat konventsiooniosaliste 11. konverentsi (CMP11), mis toimus 30. novembrist 11. detsembrini 2015 Prantsusmaal Pariisis,
- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 24. istungjärku (COP24), Kyoto protokoll osaliste koosoleku 14. istungjärku (CMP14) ja Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva osaliste konverentsi 3. istungjärku (CMA1.3), mis peeti 2.–14. detsembril 2018 Poolas Katowices,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse oma 25. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni Poolas Katowices toimuva 2018. aasta ÜRO kliimamuutuste konverentsi (COP24) kohta¹,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 22. märtsi 2018. aasta kohtumise järeldusi,
- võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) eriaruannet „Gloaalne soojenemine 1,5 °C“, selle 5. hindamisaruannet (AR5) ja selle kokkuvõtvat aruannet,
- võttes arvesse 27. novembril 2018. aastal vastu võetud ÜRO 9. aruannet keskkonnaheite erinevuste kohta,
- võttes arvesse suuliselt vastatavaid küsimusi nõukogule ja komisjonile ELi kasvuhoonegaaside heitkoguste pikaajalise vähendamise strateegia kohta vastavalt Pariisi kokkuleppele (O-000008/2019 – B8-0000/2019 ja O-000007/2019 – B8-0000/2019),
- võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA-PROV(2018)0430.

- A. arvestades, et Katowices toimunud ÜRO kliimamuutuste konverentsi COP24 tulemusel võeti vastu Katowice reeglistik, mis annab Pariisi kokkuleppe rakendamisel õigusliku selguse;
1. rõhutab, et kliimamuutused mõjutavad Euroopa kodanikke juba praegu vahetult; rõhutab, et Euroopa Keskkonnaameti andmetel oli aastatel 2010–2016 äärmuslikest ilmastiku- ja kliimaoludest põhjustatud iga-aastane keskmine kahjum liidus ligikaudu 12,8 miljardit eurot ning kui edasisi meetmeid ei võeta, võivad ELi kliimakahjud ulatuda 2080. aastaks vähemalt 190 miljardi euroni, mis tähendab heaolu netovähendamist suurusjärgus 1,8 % liidu praegusest SKPst; rõhutab, et kõrge heitetaseme stsenaariumi kohaselt võivad üleujutustest tingitud kulud ELis suureneeda 2100. aastaks kuni 1 triljoni euroni ning et ilmastikuga seotud õnnetused võivad mõjutada 2100. aastaks ligikaudu kahte kolmandikku Euroopa kodanikest, võrreldes praeguse 5 %ga; rõhutab lisaks, et Euroopa Keskkonnaameti kohaselt kannatab 2030. aastaks 50 % ELi asustatud piirkondadest ränga veepuuduse all;
  2. tuletab meelde 2018. aasta novembri Eurobaromeetri tulemusi, mille kohaselt olid 93 % eurooplastest arvamisel, et kliimamuutust põhjustab inimtegevus, ja 85 % olid nõus, et kliimamuutuse vastu võitlemine ja energia tõhusam kasutamine loob Euroopas majanduskasvu ja töökohti; märgib, et kliimamuutus on inimeste jaoks Euroopas esmatähtis küsimus;
  3. rõhutab, et valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) eriaruanne 1,5 °C kohta kujutab endast kõige põhjalikumat ja ajakohasemat teaduslikku hinnangut kliimamuutuste leevendamise viisidele kooskõlas Pariisi kokkuleppega;
  4. rõhutab, et IPCC 1,5 °C eriaruande kohaselt tähendab globaalse soojenemise piiramine 1,5 °C-ga, ilma ületamiseta või piiratud ületamisega, et kasvuhoonegaaside netoheide tuleb kogu maailmas nullini viia hiljemalt 2067. aastaks, ning ülemaailmsete kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine kuni 27,4 gigatonni CO₂-ekvivalendini (GtCO₂eq) aastas tuleb saavutada 2030. aastaks; rõhutab, et arvestades neid tulemusi, peab liit kui ülemaailmne liider ja selleks, et oleks võimalik hoida ülemaailmset temperatuuritõusu 2100. aastaks alla 1.5°C, püüdma saavutada kasvuhoonegaaside heite nulliviimise niipea kui võimalik ja hiljemalt 2050. aastaks;
  5. väljendab muret, et ÜRO 2018. aasta aruanne keskkonnanäite erinevuste kohta, milles leitakse, et praegused tingimusteta riiklikult kindlaksmääratud panused ületavad suuresti Pariisi kokkuleppe soojenemisiirama, mis on kaugelt alla 2°C, liikudes hoopis hinnangulise 3.2°C² soojenemise poole aastaks 2100; rõhutab, et kõik osalised peavad kindlasti suurendama oma kliimaambitsiooni aastaks 2020;
  6. väljendab heameelt komisjoni teatise „Puhas planeet kõigi jaoks. Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimanetraalse majanduseni“ avaldamise üle, milles rõhutatakse võimalusi ja probleeme, mille üleminek nullilähedasi kasvuhoonegaaside heitkoguseid tekitavale majandusele Euroopa kodanikele ja Euroopa majandusele kaasa toob, ning luuakse

---

² UNEP „The Emissions Gap Report 2018“ (ÜRO Keskkonnaprogramm „2018. aasta aruanne heite erinevuste kohta“), lk 10.

alus ulatuslikule arutelule, milles osalevad ELi institutsioonid, riikide parlamendid, ettevõtlussektor, valitsusvälised organisatsioonid, linnad ja kogukonnad, samuti kodanikud;

7. kinnitab eesmärgi saavutada kasvuhoonegaaside heite nulliviimine 2050. aastaks ning nõuab tungivalt, et liikmesriigid lepiksid tulevase Euroopa arutelu raames, 2019. aasta mais Sibius toimival spetsiaalsel ELi tippkohtumisel kokku selle eesmärgi saavutamise strateegias; kutsub liikmesriike üles pühendumale nõutavale ambitsioonile, et seda eesmärki saavutada;
8. usub, et Euroopa võib olla kliimanetraalsuse suunas liikumisel teejuhiks, investeerides innovaatilistesse tehnoloogilistesse lahendustesse, suurendades kodanike mõjuvõimu ja kooskõlastades tegevust sellistes olulistes valdkondades nagu energeetika, tööstuspoliitika ja teadusuuringud, tagades õiglaseks üleminekuks ühtlasi sotsiaalse õigluse;
9. nõustub komisjoni määratletud strateegiliste valdkondadega, kus on vaja võtta ühismeetmeid, ning toetab energiatõhusust, taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ja ELi tööstuse ülemaailmset konkurentsivõimet;
10. rõhutab eri poliitikavaldkondades võetavate mitmesuguste kliimapoliitika meetmete ja õigusaktide tähtsust, kuid hoiatab, et hajutatud lähenemisviis võib tekitada vastuolusid ega võimalda ELil jõuda 2050. aastaks nullilähedasi kasvuhoonegaaside heitkoguseid tekitava majanduseni; on veendunud, et vaja on terviklikku lähenemisviisi;

Sajandi keskpaigani ulatuva Euroopa heiteneutraalsuse strateegia tegevusviisid

11. märgib, et strateegias esitatakse kaheksa tegevusviisi majanduslikuks, tehnoloogiliseks ja sotsiaalseks ümberkujundamiseks, mis on vajalik selleks, et liit saaks täita Pariisi kokkuleppe pikaajalist temperatuurieesmärki; märgib, et üksnes kaks neist võimaldaks liidul saavutada hiljemalt 2050. aastaks kasvuhoonegaaside heite nulliviimine rõhutab, et see nõuab kiireid meetmeid ja märkimisväärseid jõupingutusi alates kohalikust ja piirkondlikust tasandist kuni riikide ja Euroopa tasandini, hõlmates ka kõiki avaliku sektori väliseid osalejaid; tunnistab, et piirkondlikud kindlaksmääratud panused ja kohaliku tasandi kindlaksmääratud panused võiksid olla olulised vahendid heite erinevuste kaotamisel; tuletab meelde liikmesriikide kohustust võtta vastu riiklikud pikaajalised strateegiad, nagu on sätestatud juhtimismääruses³; kutsub seepärast liikmesriike üles kehtestama selged lühi- ja pikaajalised strateegiad ning selge lühi- ja pikaajalise poliitika, mis on kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega, ja andma heite nulliviimise viisidele investeerimistoetust;

---

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

12. rõhutab, et esimest liiki tegevusviiside eesmärk on vähendada kasvuhoonegaaside heidet 2050. aastaks vaid ligikaudu 80 %, võrreldes 1990. aasta tasemega; märgib murega, et see leebem eesmärk tähendab ülemaailmse temperatuuritõusu hoidmist vaevu alla 2 °C ega ole seetõttu kooskõlas Pariisi eesmärgiga hoida ülemaailmne temperatuuritõus tunduvalt alla 2 °C, kaugema sihiga hoida see alla 1,5 °C;
13. rõhutab, et puhtale energiale üleminek peaks jätkuma, et ergutada Euroopa majanduse ajakohastamist, edendada jätkusuutlikku majanduskasvu ning tuua Euroopa kodanikele sotsiaalset ja keskkonnakasvu; juhib tähelepanu sellele, et komisjoni hinnangute kohaselt suureneb ELi SKP eeldatavalt heite nulliviimise stsenaariumide alusel rohkem kui heite vähesema vähendamise stsenaariumide alusel, kusjuures mõlemal juhul levib mõju ELis ebaühtlaselt liikmesriikidevaheliste erinevuste tõttu, muu hulgas seoses SKPga elaniku kohta ja energiaallikate CO₂-mahukusega. on seisukohal, et tegevusetus oleks kõige kõrgem ja selle tulemuseks ei oleks mitte ainult SKP tohutu vähenemine Euroopas, vaid see suurendaks ka liikmesriikide ja piirkondade sisest ning nende vahelist majanduslikku ebavõrdsust, sest tegevusetuse tagajärjed tabavad ühtesid eeldatavasti rohkem kui teisi;
14. märgib murega, et ELi sõltuvus energiainpordist on praegu ligikaudu 55 %; rõhutab, et heite nulliviimise stsenaariumi alusel langeks see 2050. aastaks 20 %-le, mõjutades positiivselt ELi kaubandusbilanssi ja geopoliitilist positsiooni; märgib, et fossiilkütuste impordikulude kumulatiivne sääst ajavahemikus 2031–2050 oleks 2–3 triljonit eurot, mida saaks kulutada Euroopa kodanike teistele prioriteetidele;
15. rõhutab, et õhuheite nullini vähendamise stsenaariumi kohane väiksem õhusaaste vähendaks tahkete peenosakeste põhjustatud enneaegseid surmajuhtumeid enam kui 40 % võrra; märgib, et sellise stsenaariumi alusel väheneksid kahjud ligikaudu 200 miljardi euro võrra aastas;
16. väljendab heameelt kahe tegevusviisi kaasamise üle, mille eesmärk on saavutada 2050. aastaks kasvuhoonegaaside netoheite nulliviimine, ja nende komisjonipoolse toetuse üle ning peab seda sajandi keskpaiga eesmärki ainsaks, mis on kooskõlas Pariisi kokkuleppe kohaste liidu kohustustega, ning väljendab kahetsust selle üle, et strateegias ei võetud arvesse ühtegi kasvuhoonegaaside netoheite nulliviimise viisi enne 2050. aastat;
17. märgib, et need tegevusviisid hõlmavad mitut süsiniku kõrvaldamise tehnoloogiat, sealhulgas süsinikdioksiidi kogumise ja ladustamise või kasutamise kaudu ning õhust süsinikdioksiidi eraldamise kaudu, mis tuleb veel ulatuslikumalt kasutusele võtta; on siiski arvamusel, et ELi heite nullini vähendamise strateegia peaks seadma prioriteediks otsese heite vähendamise ning meetmed, millega säilitatakse ja tõhustatakse ELi looduslikke neeldajaid ja reservuaare, ning selle eesmärk peaks olema üksnes selliste süsiniku kõrvaldamise tehnoloogiate kasutamine, mille puhul ei ole otsene heite vähendamine võimalik; on veendunud, et 2030. aastaks tuleb võtta täiendavaid meetmeid, et liit ei peaks toetuma sellisele süsiniku kõrvaldamise tehnoloogiale, mis ohustaks tõsiselt ökosüsteeme, bioloogilist mitmekesisust ja toiduga kindlustatust, nagu on kinnitatud ka IPCC 1,5 °C aruandes;

18. märgib murega, et ühegi stsenaariumi puhul ei jäeta fossiilkütuseid täielikult energiaallikate hulgast välja;

Kliimamuutuste sotsiaalsed aspektid ja õiglane üleminek

19. rõõmustab komisjoni arvamuse üle, et netoheite nullini vähendamine on võimalik ilma reaalse töökohtade kaotuseta ja võtab rõõmuga teadmiseks üksikasjaliku hinnangu ülemineku kohta energiamahukas tööstuses; rõhutab, et nõuetekohase käsitlemise korral asjakohase toetusega kõige haavatavamatele piirkondadele, sektoritele ja kodanikele, võib õiglane üleminek kasvuhoonegaaside netoheite nulliviimisele luua liidus töökohtade netojuurdekasvu: netoheite nulliviimise stsenaariumi alusel suureneb kogu majandust hõlmav tööhõive 2050. aastaks 2,1 miljoni lisatöökohta võrra, võrrelduna töökohtade arvu suurenemisega 1,3 miljoni lisatöökohta võrra heite 80 % vähendamise stsenaariumi korral; on seepärast arvamusel, et komisjon peaks töötama ELi oskuste ülevaate alusel välja uuenenud oskuste auditi koos piirkondlike andmetega oskuste kohta, mida on vaja kliimanetraalsel Euroopal, et tagada kodanikele õiglane üleminek ja toetada neid kõige haavatavamaid piirkondi, mille majandus sõltub tegevustega, mis on seotud sektorite või tehnoloogiatega, mis eeldatavasti vähenevad või mis tuleb tulevikus ümber kujundada, ning et toetada inimesi ümberõppel tulevikukindlate kvaliteetsete töökohtade jaoks samades piirkondades;
20. rõhutab, et üleminek peab olema õiglane kõigi ühiskonnaosade suhtes; märgib, et see nõuab arusaama õiglasest üleminekust, mis hõlmab negatiivset ja positiivset mõju, mis on seotud kiiremate kliimameetmetega, nagu töökohtade kaotused ja uued tööhõivevõimalused, samuti kliimameetmetega viivitamisest tulenevat mõju;
21. rõhutab mitmekülgselt kasu, mida kliimanetraalne ühiskond toob kaasa rahvatervisele nii seoses ärahoitud tervishoiukulude kui ka ärahoitud survega kindlustusele ja rahvatervisesüsteemidele, samuti Euroopa kodanike üldisele heaolule tänu suuremale elurikkusele, tõhusamale õhusaaste vähendamisele ning vähenenud kokkupuutele saasteainetega;
22. on veendunud, et kliimamuutustega seotud üleminek Euroopas peab olema ökoloogiliselt, majanduslikult ja sotsiaalselt kestlik; rõhutab, et selleks, et tagada kõikide kodanike poolne poliitiline aktsepteerimine, on oluline võtta arvesse kliimaga seotud ja dekarboniseerimispoliitika jaotuslikku mõju, eriti väikese sissetulekuga inimestele; on seepärast arvamusel, et kogu ELi ja riikide kliimapoliitikas tuleks võtta täiel määral arvesse sotsiaalset mõju, eesmärgiga tagada sotsiaalne ja ökoloogiline ümberkujundamine Euroopas; rõhutab sellega seoses, et kaasavate protsesside alusel tuleb kavandada kohandatud ja piisavalt rahastatud strateegiad kõigil tasanditel ja tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike avaliku sektori asutuste, ametiühingute, haridusasutuste, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja erasektoriga, et tagada, et kõigile Euroopa kodanikele pakutakse sellel üleminekul õiglaseid ja võrdseid võimalusi;
23. tuletab meelde, et orienteeruvalt 50–125 miljonit Euroopa kodanikku ohustab praegu

küttestuvõimetus⁴; rõhutab, et energiaüleminek võib avaldada ebaproportsionaalset mõju väikese sissetulekuga inimestele ja suurendada veelgi küttestuvõimetust; tunnistab, et energiapoliitika peab hõlmama sotsiaalset mõõdet ja tagama, et kedagi maha ei jäetaks; kutsub liikmesriike üles võtma tulevikku suunatu meetmed, et tagada õiglane energiaüleminek ja kõigi ELi kodanike juurdepääs energiale;

24. on veendunud, et noortel on üha tugevam sotsiaalne ja keskkonnaalne teadlikkus, mis suudab meie ühiskonnad kliimale vastupanuvõimelise tuleviku suunas ümber kujundada, ja et noorte haridus kujutab endast üht kõige tõhusamat vahendit võitluses kliimamuutusega; rõhutab vajadust kaasata aktiivselt noored põlvkonnad rahvusvaheliste, kultuuridevaheliste ja põlvkondadevaheliste suhete arendamisse, mis toetab kultuurilisi muutusi, mis toetavad üleilmseid jõupingutusi kestlikuma tuleviku nimel;
25. väljendab heameelt selle üle, et inimesed üle kogu Euroopa on muutumas üha aktiivsemaks, avaldades meelt seoses kliimaalase õiglusega, eriti koolistreikide kaudu; väljendab heameelt nende aktivistide üleskutsete üle jõulisemate eesmärkide püstitamiseks, ja usub, et riikide valitsused, piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused, samuti EL peaksid neid üleskutseid kuulda võtma;
26. rõhutab, et Euroopa kodanike kaasamine ja osalemine on Euroopa jaoks ülioluline selleks, et saavutada hiljemalt 2050. aastaks kasvuhoonegaaside netoheite nulliviimine; palub kõigil riikidel, piirkondlikel ja kohalikel valitsustasanditel kehtestada konkreetsete meetmed, mis stimuleeriksid kodanike osalemist ja parimate tavade vahetust energia energiaüleminekul kliimanetraalse majanduse suunas;

Vahe-eesmärgid

27. tunnistab, et aastakümne 2020–2030 on kõige olulisem, kui EL peab 2050. aastaks netoheite nullini vähendama; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama jõulist vahe-eesmärki 2030. aastaks, kuna see on vajalik selleks, et muuta investeeringud turule piisavalt stabiilseks ja kasutada täielikult ära tehnoloogilise innovatsiooni potentsiaali ning tugevdada Euroopa ettevõtete võimalusi saada vähese CO₂-heitega tootmises ülemaailmseteks turuliidriteks;
28. rõhutab, et kasvuhoonegaaside heite kõige kulutasuvamal viisil nulliviimine 2050. aastaks eeldab 2030. aastaks nõudlikumate eesmärkide püstitamist ja nende kooskõlastamist 2050. aasta nullheite kavadega; peab kõige tähtsamaks, et liit annaks hiljemalt septembris 2019 New Yorgis toimuval ÜRO kliimatippkohtumisel selgelt märku, et on valmis oma panust Pariisi kokkuleppesse uuesti kaaluma;
29. toetab liidu ELi riiklikult kindlaks määratud panuse ajakohastamist kogu majandust hõlmava eesmärgiga vähendada liidusisest kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks 55% võrreldes 1990. aasta tasemetega; kutsub seetõttu ELi juhte üles toetama vastavalt liidu riiklikult kindlaks määratud panuse suurendamist mais 2019 Sibius toimuval ELi erakorralisel tippkohtumisel, pidades silmas 2019. aasta septembris toimuvat ÜRO kliimatippkohtumist;

---

⁴ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/563472/IPOL_STU\(2015\)563472_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/563472/IPOL_STU(2015)563472_EN.pdf)

30. on arvamusel, et komisjon peaks hiljemalt kliimapaketi 2030 ja teiste asjaomaste õigusaktide, käesolevate seadusandlike ettepanekute läbivaatamise ajal ajavahemikus 2022–2024 suurendama eesmärgi taset kooskõlas ajakohastatud riiklikult kindlaks määratud panuse ja netoheite nullini vähendamise eesmärgiga; on veendunud, et kui 2030. aastaks piisavalt nõudlikke eesmärke ei seata, piirab see tulevasi võimalusi ja võib näiteks piirata teatavate CO₂-heite kulutõhusa vähendamise võimaluste kasutatavust; peab neid läbivaatamisi vajalikuks, et tagada ELi kliimakohustuste täitmine;
31. on veendunud, et turgude suurema stabiilsuse tagamiseks on ELile kasulik kehtestada 2040. aastaks ka täiendava heite vähendamise vahe-eesmärk, mis võib stabiilsust suurendada ja tagada 2050. aasta eesmärgi täitmise;
32. peab vajalikuks vaadata korrapäraselt läbi ELi netoheite nullini vähendamise strateegia, samas kui selline läbivaatamine peaks põhinema ülemaailmsel iga viie aasta tagant tehtaval ülevaatel ja võtma arvesse tehnoloogilist ja ühiskondlikku arengut ning ka valitsusväliste osalejate ja Euroopa Parlamendi arvamust;

Valdkondlik panus

33. rõhutab, et netoheidet tuleb nullini vähendada kõigis majandussektorites ja kõik valdkonnad peaksid ühistele heite vähendamise pingutustele kaasa aitama; kutsub seepärast komisjoni üles töötama kõigi sektorite jaoks välja kliimaneutraalsuse saavutamise viisid; rõhutab sellega seoses põhimõtte „saastaja maksab“ tähtsust;
34. rõhutab energia keskset rolli nullilähedasi kasvuhoonegaaside heitkoguseid tekitavale majandusele üleminekul;
35. rõhutab, kui oluline on võtta vastu terviklik, valdkondadeülene lähenemisviis, et hõlbustada dekarboniseerimiseks tehtavaid jõupingutusi kogu energiasüsteemis ning teistes seotud sektorites ning saada kasu suuremast tõhususest; tunnistab, et energiasüsteemide lõimimine võib tagada suurema paindlikkuse, parema süsteemitõhususe, taastuvate energiaallikate suurema kasutuselevõtu kõigi energiakandjate lõikes ja lõpuks kulutõhusa energiaülemineku;
36. rõhutab energiamahukate tööstusharude rolli ELi pikaajalise kasvuhoonegaaside vähendamise saavutamisel; on arvamusel, et ELi vähese CO₂-tasemega tööstuse juhtpositsiooni ja tööstusliku tootmise säilitamine, Euroopa tööstusharude konkurentsivõime säilitamine ja CO₂ lekke ohu vältimine nõuab arukaid ja sihipäraseid poliitilisi raamistikke; kutsub komisjoni üles esitama uue ja sihipärase ELi tööstusliku kliimastrateegia energiamahukatele tööstusharudele, et toetada üleminekut konkurentsivõimelisele heitevabale rasketööstusele;
37. kordab, et üleminek nullilähedasi kasvuhoonegaaside heitkoguseid tekitavale majandusele tähendab ELi jaoks nii probleeme kui ka võimalusi ning selleks, et ergutada jõukust ja tugevdada konkurentsivõimet, edendada tulevasi oskusi ja luua miljoneid töökohti, näiteks kasvavas ringmajanduses ja biomajanduses, on vaja investeringuid tööstusinnovatsiooni, sealhulgas digitaaltehnoloogiasse, ja puhtasse tehnoloogiasse;

38. kutsub komisjoni üles arendama välja tööstusliku strateegia koos meetmetega, mis võimaldavad Euroopa tööstusel võrdsetel alustel ülemaailmsel tasandil konkureerida; on arvamusel, et komisjon peaks selle poliitika raames uurima nende lisameetmete tulemuslikkust ja WTOga kokkusobivust, mida tuleks võtta selleks, et kaitsta tööstusharusid, millel on süsinikdioksiidilekke oht toodete impordi suhtes, ja mis asendaksid, kohandaksid ja täiendaksid kõiki olemasolevaid süsinikdioksiidilekkega seotud meetmeid;
39. leiab, et majanduslik jõukus, tööstuse ülemaailmne konkurentsivõime ja kliimapoliitika tugevdavad üksteist vastastikku; tuletab meelde, et kuna Euroopa on esimene suurem majandus, mis taotleb kliimanetraalsust, on Euroopa ettevõtetel saada rahvusvahelistel turgudel esimese tegutseja eelis, et saavutada kestlikus ja ressursitõhusas tootmises ülemaailmne juhtpositsioon; rõhutab, et viibivad või ebapiisavad meetmed kasvuhoonegaaside netoheite nulliviimise saavutamiseks hiljemalt 2050. aastaks toovad kaasa ökoloogiliselt, majanduslikult ja sotsiaalselt põhjendamatud kulud ning takistavad tõhusalt Euroopa tööstussektori tulevast konkurentsi;
40. märgib, et mitmed tekkivad turud kindlustavad oma positsiooni, et etendada olulist rolli ülemaailmse turu vajaduste rahuldamisel ülemineku ajal nullini viidud netoheitega majandusele, näiteks seoses heitevaba transpordi ja taastuenergiaga; rõhutab, et EL peab jääma juhtivaks majanduseks keskkonnahoidlikus uuendustegevuses ja investeerimisel keskkonnahoidlikkusse tehnoloogiasse; on veendunud, et ELi juhtpositsioon taastuenergia ja energiatõhususe valdkonnas näitab ülejäänud maailmale, et puhtale energiale üleminek on võimalik ning on kasulik mitte ainult kliimamuutuste vastu võitlemise seisukohast;
41. märgib, et Euroopa Komisjoni 2018. aasta aruandes energiahindade ja -kulude kohta rõhutatakse ELi praegust tihedat kokkupuudet volatiilsete ja suurenevate fossiilkütuste hindadega ning et eeldatavasti suurenevad elektri tootmise kulud fossiilkütustest toodetud elektri puhul ja vähenevad taastuvate energiaallikate puhul; rõhutab, et ELi energiaimpordikulud suurenesid 2017. aastal 26 % võrra 266 miljardi euron peamiselt tõusvate naftahindade tõttu; aruandes hinnatakse, et naftahinna tõusul on olnud negatiivne mõju ELi majanduskasvule (-0,4 % SKPst 2017. aastal) ja inflatsioonile (+0,6);
42. tuletab meelde, et 71 % energiast kasutatakse ainuüksi ruumide kütmiseks; nõustub komisjoniga, et energiatõhusad kodud saavad kliimanetraalses ELis normiks, andes eurooplastele parema tervise ja mugavuse;
43. nõuab ELi kava või mehhanismi loomist, mille eesmärk on tähistada selgelt süsinikdioksiidivabad tooted ja neid edendada ELi kliima- ja energiaraamistiku kehtivate sammaste lõimimisega;
44. on arvamusel, et tehnoloogia areng ja tehnoloogilised lahendused, energiatõhusus nii nõudluse kui pakkumise poolel ning säästlik taastuenergia transpordis, hoonetes, kütmisel ja jahutamisel ning elektrisektoris ning ringmajanduse põhimõtted on kasvuhoonegaaside heite vähendamise võti; rõhutab sellega seoses tehnoloogiaspetsiifiliste strateegiatega olulisust;

45. rõhutab, et tööstuslikest protsessidest lähtuva heite vastu tuleb võidelda hoopis ulatuslikumalt; juhib tähelepanu sellele, et IPCC 1,5 °C eriaruande kohaselt peab 2050. aastal tööstusest lähtuv CO₂-heide võrreldes 2010. aastaga olema 65–90 % madalam;
46. nõuab väga energiatõhusa ja 100 % taastuvenergiäl põhineva energiasüsteemi loomist ning palub komisjonil ja liikmesriikidel võtta selles suhtes kõik vajalikud meetmed, kuna sellel on ülekanduv mõju kõigile majandussektoritele; rõhutab, et kõik tegevusviisid eeldavad hiljemalt 2050. aastaks energiasektori täielikult heitevabaks muutmist, fossiilkütuste kasutamise järsku vähendamist ja taastuvate energiaallikate kasutamise kiiret levikut;
47. rõhutab energiatõhususe panust tarnekindlusesse, majanduse konkurentsivõimesse, keskkonnakaitsesse, samuti energiaarvete vähenemisse ja kodude kvaliteedi paranemisse; kinnitab energiatõhususe olulist rolli äri- ja tööhõivevõimaluste loomisel ja ka selle ülemaailmset ja piirkondlikku kasu; tuletab seepärast meelde, et põhimõtte „energiatõhusus eelkõige“ võeti kasutusele energialiidu juhtimise määrusega ning selle kohaldamist tuleks täielikult kasutada kogu energiaahelas ning seda tuleks pidada aluseks igale tegevusviisile, et saavutada eesmärk vähendada netoheide 2050. aastaks nullini;
48. tunnustab IPCC 1,5 °C eriaruande enamikes 1,5 °C stsenaariumides süsinikdioksiidi kogumisele ja säilitamisele omistatud rolli ning vajadust uurida veelgi keskkonna seisukohast ohutu süsinikdioksiidi kogumise ja kogutud süsinikdioksiidi kasutamise ja ladustamise kasutuselevõttu, millega kaasneb heite netovähendamine ja süsinikdioksiidi vältimine või alaline ladustamine tööstuslikes protsessides; märgib murega, et kogutud süsinikdioksiidi utiliseerimise tehnoloogiad ei too kaasa alalist heite vähendamist, ning kutsub seepärast komisjoni üles töötama välja tehnilised kriteeriumid, mis tagavad toetuse vaid nendele tehnoloogiatele, mis annavad kontrollitavaid tulemusi;
49. rõhutab, et ökodisaini direktiivis⁵ on pööratud olulist tähelepanu ELi kliimastrateegiatele kasvuhoonegaaside vähendamisega 320 miljoni tonni süsinikdioksiidi ekvivalendi võrra igal aastal, ja et hinnangute kohaselt säästavad ELi tarbijad 2020. aastaks direktiivi tulemusel kokku kuni 112 miljardit eurot ehk ligikaudu 490 protsenti kodumajapidamise kohta; nõuab, et ökodisaini direktiivi raames reguleeritaks täiendavaid tooteid, sealhulgas tahvelarvuteid ja nutitelefone, ning et olemasolevaid standardeid ajakohastataks selleks, et kajastada tehnoloogia arengut;
50. juhib tähelepanu sellele, et ehitus-, tööstus- ja transpordisektori elektrifitseerimisega saab tõhusalt vähendada nende heidet ja keskkonnamõju üksnes juhul, kui sellest tulenev energianõudluse vähenemine vastab taastuvenergia võimsuse suurenemisele;
51. rõhutab vajadust energialiidu ja puhta energia paketi viivitamatu rakendamise järele ning vajadust tagada Euroopa energiaturu edasine lõimimine, et kõige tulemuslikumalt

---

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

dekarboniseerida energiasektor, et hõlbustada investeeringute tegemist sinna, kus on võimalik saavutada kõige taastuvama energia tootmine, ning et toetada kodanike aktiivset osalemist selleks, et kiirendada energiaüleminekut süsinikdioksiidivabale ja kestlikule majandusele, vähendades samal ajal kütuseostuvõimetust;

52. rõhutab, et kodanike aktiveerimine energiasüsteemis kogu taastuenergia detsentraliseeritud omatarbeks tootmise, elektri ladustamise, nõudluse rahuldamise ja energiatõhususe kavade raames on üleminekul kasvuhoonegaaside heite nulliviimisele ülioluline; nõuab seepärast aktiivse kodanike kaasamise lõimimist tegevusviisidesse ja eelkõige nõudlusepoolsesse rolli;
53. märgib, et strateegias kinnitatakse, et transpordisektoris jätkub kasvuhoonegaaside heite suurenemine ning et kehtivast poliitikast ei piisa, et transpordisektor 2050. aastaks heitevabaks muuta; rõhutab, kui oluline on tagada ümbersuunamine lennukiga reisimiselt rongiga reisimisele ning ühistranspordi ja jagatud liikuvuse suunas; märgib, et maanteetransport annab umbes ühe viiendiku ELi süsinikdioksiidihettest kokku; kutsub seepärast liikmesriike ja komisjoni üles astuma otsustavaid samme selleks, et võimaldada heitevabade ja vähese heitega sõidukite kättesaadavust kõigi liikmesriikide tarbijatele, vältides samal ajal vanade kõrge saastetasemega sõidukite kasutuselevõttu vähese sissetulekuga liikmesriikides; rõhutab lisaks selliste arukate tehnoloogiate rolli, nagu aruka laadimise taristu, et luua koostoime transpordi elektrifitseerimine ja taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu vahel;
54. rõhutab, et selleks, et saavutada ELi majanduse kui terviku jaoks kliimaneutraalsus, peavad andma oma panuse kõik sektorid, sealhulgas rahvusvaheline lennundus ja laevandus; märgib, et komisjoni analüüs näitab, et praegused ülemaailmsed eesmärkide ja meetmete puhul, mille on näinud ette vastavalt Rahvusvaheline Mereorganisatsioon (IMO) ja Rahvusvaheline Tsiviillennunduse Organisatsioon (ICAO), ei vähendata isegi täieliku rakendamise korral vajalikul määral heidet, ja et vaja on olulisi täiendavaid meetmeid, mis on kooskõlas kogu majandust hõlmava eesmärgiga netoheide nullini viia; rõhutab vajadust investeeringute järele süsinikdioksiidivabadesse ja vähese süsinikdioksiidi tasemega tehnoloogiatesse ning kütustesse nimetatud sektorites; kutsub komisjoni üles võtma nendes sektorites kasutusele põhimõtte „saastaja maksab“, eelkõige seoses keroseeni maksustamise ja lennukipiletite hindadega; tuletab meelde, et rahvusvahelisest laevandusest lähtuvat kasvuhoonegaaside heidet on kavandatud vähendada 2050. aastaks lausa 250 % võrra; väljendab heameelt asjaolu üle, et rahvusvahelise laevanduse sektor ise püstitas kasvuhoonegaaside heite absoluutse vähendamise eesmärgi; märgib murega edusammude puudumist seoses nimetatud eesmärgi muutmist lühiajalisteks või keskpikkadeks meetmeteks või muudeks konkreetsekets meetmeteks;
55. märgib, et ligikaudu 60 % praegusest maailma metaaniheitest lähtub sellistest allikatest nagu põllumajandus, prügilad ja reovesi ning fossiilkütuste tootmine ja torujuhtmevedu; tuletab meelde, et metaan on ohtlik kasvuhoonegaas, mis võib 100 aastaga põhjustada 28 korda rohkem soojenemist kui süsinikdioksiid⁶, ja et

---

⁶ Van Dingenen, R., Crippa, M., Maenhout, G., Guizzardi, D., Dentener, F., Global trends of methane emissions and their impacts on ozone concentrations, [Metaaniheitega seotud üleilmsed suundumused ja selle mõju osooni kontsentratsioonile] EUR 29394 EN, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2018, ISBN 978-92-79-

metaaniheite vähendamine võib etendada olulist rolli troposfääriosooni kontsentratsiooni vähendamisel ning selle negatiivses mõjus õhu kvaliteedile ja inimtervisele; väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle vähendada metaaniheidet asjaomastes sektorites, mis võib tuua kaasa täiendava osoonikontsentratsiooni vähendamise ELis ja edendada metaani vähendamist rahvusvahelisel tasandil;

56. märgib, et ELi ehitussektor moodustab praegu 40 % Euroopa energia lõpptarbimisest ja tekitab 36 % süsinikdioksiidiheitest⁷; nõuab selle energiasäästu potentsiaali rakendamist ja nn süsinikdioksiidi jalajälje vähendamist kooskõlas ehitiste energiatõhususe direktiivi⁸ eesmärgiga saavutada 2050. aastaks väga energiatõhus ja dekarboniseeritud hoonestus; rõhutab, et hoonete tõhusam energiatarbimine võib edaspidi oluliselt vähendada Euroopa kasvuhoonegaaside heidet; on lisaks arvamusel, et selliste vähese energianõudlusega hoonete saavutamine, mida varustatakse täielikult taastuvenergiaga, on Pariisi kokkuleppe ja vältimatu eeltingimus ELi majanduskasvule, kohaliku tasandi töökohtadele ja kodanike parematele elutingimustele üle kogu Euroopa;
57. kordab oma üleskutset, et komisjon võimalikult peatselt uuriks poliitilisi valikuid metaaniheite probleemi kiireks käsitlemiseks liidu vastavas strateegilises erikavas ning esitaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule seadusandlikud ettepanekud; rõhutab, et põllumajandus on praegu üks peamisi järelejäänud kasvuhoonegaaside heite allikaid liidus ning jääb selleks veelgi enam aastal 2050 eelkõige metaani- ja lämmastikoksiidiheite tõttu ja ka maakasutuse kaudsest muutumisest tingitud heite tõttu; rõhutab põllumajandussektori potentsiaali kliimamuutusega seotud probleemide lahendamisel, näiteks ökoloogiliste ja tehnoloogiliste uuendustega, samuti süsiniku sidumisega muldades;
58. nõuab ühise põllumajanduspoliitika kehtestamist, mis annab oma panuse kasvuhoonegaaside heite vähendamisse kooskõlas kliimaneutraalsele majandusele üleminekuga; kutsub komisjoni üles tagama, et põllumajanduspoliitika, eelkõige ELi ja siseriiklikud fondid on kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega;
59. rõhutab vajadust kliimaeesmärkide süvalaiendamise järele kõigisse ELi poliitikavaldkondadesse, kaasa arvatud kaubanduspoliitikasse; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks, et ELi allkirjastatud kaubanduslepingud oleksid täielikus kooskõlas Pariisi kokkuleppega, kuna see ei tõhustaks ainult üleilmseid kliimamuutusega seotud meetmeid, vaid tagaks ka mõjutatud sektorite võrdsed võimalused;
60. rõhutab, et EL peaks edendada piirkondade, linnade ja alevite rolli ja jõupingutusi; kutsub komisjoni üles tuginema ELi linnapeade paktile, mis esindab 200 miljonit Euroopa kodanikku ja võimaldab neil mängida tulevase ülemineku jaoks katalüsaatori rolli;

96550-0, doi:10.2760/820175, JRC113210.

⁷ <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/buildings>

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/844, millega muudetakse direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja direktiivi 2012/27/EL energiatõhususe kohta (ELT L 156, 19.6.2018, lk 75).

61. väljendab kahetsust, et võimalus tugevdada ELi meetmeid seoses fluoritud kasvuhoonegaasidega ei ole komisjoni strateegias kasutusele võetud; rõhutab, et fluorosüivesinike (HFC) ebaseadusliku kaubanduse tõkestamine HFCde litsentsimissüsteemi vastuvõtmise kaudu, HFCde kasutamise keelamise kaudu sektorites, kus neid enam vaja ei lähe, HFC kvootide eraldamise abil enampakkumise süsteemi kaudu ja F-gaase käsitleva määruse⁹ täieliku rakendamise kaudu, keelustades kõik tarbetud väävelfluoriidi kasutusviisid, on selged võimalused, kuidas aidata ELil oma Pariisi kokkuleppe järgseid kohustusi täita:

Metsade kliimapotentsiaali maksimeerimine jätkusuutliku biomajanduse kontekstis

62. toetab säästvat riikliku tasandi metsamajandust koos konkreetsete vahenditega tõhusa ja jätkusuutliku ELi biomajanduse edendamiseks, arvestades metsade suurt potentsiaali võimendada Euroopa kliimapüüdlusi (CO₂ sidumise, säilitamise ja asendamise kaudu) ning saavutada hiljemalt 2050. aastaks nullheide; tunnistab vajadust kohaneda kliimamuutustega ning peatada bioloogilise mitmekesisuse hävimine ning ökosüsteemi teenuste halvenemine ELis 2020. aastaks; tunnistab vajadust töötada välja tõenditepõhised poliitikad, mis aitavad ELi bioloogilise mitmekesisuse säilitamise meetmeid rakendada ja rahastada;
63. soovib suunata suuremad jõupingutused agrometsandusele ning saavutada nii majanduslikult kui ka bioloogilise mitmekesisusega seonduvalt märkimisväärset kasu puude ja muude taimede lisamise teel põllumajandusmaale;
64. tunnistab Euroopa metsastamise positiivset, kuid lõppkokkuvõttes piiratud potentsiaali; on seetõttu veendunud, et metsastamisalgatusi tuleb täiendada konkreetsete algatuste ja stiimulitega, mille eesmärk on suurendada sidumispotentsiaali, samal ajal kindlustades ja parandades olemasolevate metsamaade tervist, et saada kasu nii kliima, jätkusuutliku biomajanduse kui ka bioloogilise mitmekesisuse seisukohast; toetab seetõttu hüljatud ja vähetootlike põllumajandusmaade metsastamist, agrometsandust ning metsamaade muudeks maakasutusviisideks muutmise minimeerimist;
65. juhib tähelepanu, et ELi meetmed ja poliitikad avaldavad mõju ka väljaspool Euroopa asuvatele looduslikele neeldajatele, maa-aladele ja metsadele ning et ELi netoheite nullini viimise strateegia peaks ennetama ELi tegevuste kahjulikke kliimamõjusid kolmandates riikides; kutsub sellega seoses komisjoni ja liikmesriike üles nõudma Pariisi reegliteraamatu raames rangeid rahvusvahelisi eeskirju, eeskätt seoses Pariisi kliimakokkuleppe artikliga 6 ennetada lünki arvepidamises ning metsastamise meetmete topeltarvestamist, mis võivad vähendada ülemaailmsete kliimaalaste jõupingutuste mõju;
66. on seisukohal, et pikaajaline strateegia ei pööra piisavalt tähelepanu majanduse esmastele tootmissektoritele ning et metsandus- ja põllumajandussektorit ning nendega seotud kogukondi ohustavad on kliimamuutuste kahjulikud tagajärjed märkimisväärselt enam; soovib näha strateegias selgelt ette, milliseid samme need

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta ja määruse (EÜ) nr 842/2006 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 150, 20.5.2014, lk 195).

- sektorid peaksid astuma, et suurendada oma vastupanuvõimet, parandada riskiennetust ning säilitada oma ökosüsteemid ja nende teenused, millele majandus tugineb;
67. ergutab maksimeerima metsamaade ja märgalade kui looduslike CO₂ sidujate kaitset ja taastamist;
68. juhib tähelepanu sellele, et pinnases on ülemaailmselt rohkem seotud süsinikku kui biosfääris ja atmosfääris kokku; toonitab seetõttu, kui tähtis on pinnase degradatsiooni peatamise ELis ning ühise ELi tegevuse tagamine pinnaste ja nende CO₂ säilitamise võime säilitamiseks ja parandamiseks;
69. rõhutab, et ELi põllumajandusmaa süsinikdioksiidi parema sidumise ja säilitamise praktikate kogu tehnilisest potentsiaalst on agrometsandusel kõige suurem potentsiaal¹⁰;
70. juhib tähelepanu pika kasutuseaga raietoodete rollile ja nende rollile maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektoris kuni aastani 2030; rõhutab, et tulevane raamistik peaks võtma nende panust arvesse ka põllumajandusliku maa kategooriates ja mitte üksnes majandatava metsa ja metsastatava maa puhul;
71. rõhutab, kui oluline on ühtlustada põllumajanduslikke mudeleid, mis toetavad äärmuslikele ilmastikutingimustele ja kahjuritele vastupidavaid põllumajanduslikke süsteeme ning parandavad pinnase süsiniku sidumise ja säilitamise võimet, vee säilitamise võimet ning põllumajanduslikku bioloogilist mitmekesisust;

Rahastamine ja teadusuuringud

72. nõuab ELi heitkogustega kauplemise süsteemi innovatsioonifondi kiiret rakendamist ning esimese projektikonkursi algatamist 2019. aastal, et suurendada investeringuid vähese CO₂-heittega tööstuslike läbimurdetehnoloogiate tutvustamistegevusse erinevates sektorites ning mitte üksnes elektritootmises, vaid ka kaugküttes ja tööstusprotsessides; nõuab, et aastate 2021–2027 mitmeaastane finantsraamistik ja selle programmid oleksid Pariisi kliimakokkuleppega täielikult kooskõlas;
73. märgib, et nullilähedasi kasvuhoonegaaside heitkoguseid tekitavale majandusele üleminek nõuab praeguse lähtetasemega võrreldes märkimisväärsed lisainvesteringuid ELi energiasüsteemi ja sellega seotud taristusse, nimelt suurusjärgus 175–290 miljardit eurot aastas; toonitab, et stabiilne ja prognoositav energia- ja kliimapoliitika raamistik on äärmiselt oluline, et pakkuda hädavajalikku investorite usaldust ning võimaldada Euroopa tööstusharudel teha Euroopas pikaajalisi investimisotsuseid; rõhutab seetõttu, et 2018. aasta märtsis vastu võetud jätkusuutliku rahanduse tegevuskava tuleks seada prioriteediks, sealhulgas pankade kapitalinõuete kalibreerimine ja süsinikurikaste varade usaldatavusnõuete kohane käsitlemine, usaldatavusnõuded kindlustusettevõtjatele ning institutsionaalsete investorite ja varahaldurite kohustuste ajakohastamine;

---

¹⁰ Joris Aertsens, Leo De Nockerl, Anne Gobin, 2011: Valuing the carbon sequestration potential for European agriculture (Euroopa põllumajanduse süsiniku sidumise ja säilitamise potentsiaali hindamine).

74. on seisukohal, et aastate 2021–2027 mitmeaastast finantsraamistikku tuleks enne selle vastuvõtmist hinnata eesmärgi valguses jõuda aastaks 2050 kliimaneutraalse majanduseni ning et ELi eelarvest tehtavate kulutuste jaoks tuleks näha ette standardne kliimamuutustele vastupanuvõimelisuse standardtest;
75. märgib, et ELi metsastrateegia kohaselt on ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) maaeluarengu poliitika peamine ELi metsade kaitse ja säästva majandamise toetusallikas ning et biomajanduse strateegia toonitab ÜPP rolli biomajanduse toetamisel nii rahaliselt kui ka lähteaine tagamisel;
76. väljendab kahetsust, et fossiilkütuste toetused kasvavad endiselt ning ulatuvad ligikaudu 55 miljardi euroni aastas; kutsub ELi ja liikmesriike üles¹¹ lõpetama kohe kõigi Euroopa ja riiklike fossiilkütuste toetuste andmine;
77. rõhutab õiglase ülemineku fondi loomise tähtsust, eriti dekarboniseerimisest kõige enam mõjutatud piirkondade, muu hulgas söekavanduspiirkondade jaoks, koos sotsiaalsete mõjude üldise arvessevõtmisega olemasolevas kliimamuutustega seotud rahastamises; juhib sellega seoses tähelepanu vajadusele pikaajalise strateegia järele avalikkuse laialdase heakskiidu saamiseks, tulenevalt mõnedes sektorites vajaminevatest üleminekutest;
78. rõhutab, et liidu ja liikmesriikide teadus- ja innovatsiooniprogrammid on väga olulised, et toetada Euroopa Liitu juhtrollis, mille ta on võtnud võitluses kliimamuutuste vastu;
79. rõhutab, et kliimaküsimused tuleb täielikult teadus- ja innovatsiooniprogrammidesse integreerida ning neid tuleb teadusuuringute tsükli kõigis etappides ELi rahastuse ühe põhimõttena rakendada;
80. juhib tähelepanu CO₂-heite vähendamise viise käsitleva kõrgetasemelise töörühma aruandele¹², milles käsitletakse teadusuuringute ja innovatsiooni rolli Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamisel, andes Euroopa Liidule CO₂-heite vähendamise võidujooksus konkurentsieelise; võtab teadmiseks kõrgetasemelise töörühma koostatud temaatilised ja valdkondadevahelised soovitusel, eelkõige uue ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi (2021–2027), programmi „Euroopa horisont“ suuna kohta;
81. on seisukohal, et järgmise kahe aastakümne jooksul on vaja märkimisväärseid jõupingutusi teadusuuringute ja innovatsiooni vallas, et muuta vähese CO₂-heitega ja CO₂-neutraalsed lahendused kõigile kättesaadavaks ning sotsiaalselt ja majanduslikult elujõuliseks ning leida uusi lahendusi nullilähedasi kasvuhoonegaaside heitkoguseid tekitava majanduseni jõudmiseks;

---

¹¹ Euroopa energiahinnad ja -kulud, COM(2019)0001, lk 10–11.

¹² Euroopa Komisjoni teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraadi CO₂-heite vähendamise viise käsitleva kõrgetasemelise töörühma lõpparuanne, november 2018.

82. rõhutab Euroopa Parlamendi seisukohta, et programmi „Euroopa horisont“ kuludest tuleks vähemalt 35 % suunata kliimaeesmärkide saavutamisse, nii nagu see on asjakohane ja osana liidu üldisest eesmärgist võtta kliimameetmeid arvesse;

Tarbijate ja ringmajanduse roll

83. toonitab käitumisharjumuste muutumise märkimisväärset mõju kasvuhoonegaaside heidete vähendamise saavutamisel, sealhulgas kogu toiduainete süsteemis ning transpordi- ja eriti lennundussektoris; kutsub komisjoni üles kaaluma niipea kui võimalik poliitikavalikuid, sealhulgas keskkonnaalast maksustamist käitumisharjumuste muutuse edendamiseks; toonitab, kui tähtsad on käitumisharjumuste muutumise edendamisel sellised alt-üles algatused nagu linnapeade pakt;
84. märgib, et ehkki küllastunud rasvade ja punase liha tarbimine on liidus endiselt üle soovituslike toitumisalaste tasemete, näitab FAO statistika, et liha ja loomsete toodete kogutarbimine elaniku kohta on 28-liikmelises ELis alates 1990. aastatest vähenenud; on seisukohal, et selle jätkuva suundumuse kiirendamine on äärmiselt oluline toidutööstusest ja põllumajandusest pärinevate kasvuhoonegaaside ja lämmastikuheidete märkimisväärseks vähendamiseks;
85. rõhutab, et ELi jaoks ei ole oluline saavutada mitte ainult alternatiivne energia, vaid samavõrd tähtis on vahetada välja ka tooted/materjalid, s.o asendada fossiilkütustel põhinevad või tootmise käigus palju heiteid tekitavad tooted ja materjalid taastuvatel energiaallikatel põhinevate toodete vastu;
86. toonitab, et väga suur osa energiatarbest ja seega kasvuhoonegaaside heidetest on otseselt seotud ressursside saamise, töötlemise, transpordi, ümbertöötlemise kasutuse ja kõrvaldamisega; rõhutab, et igas ressursside haldamise etapis on võimalik saavutada märkimisväärset kokkuhoidu; juhib seetõttu tähelepanu sellele, et ressursitootlikkuse tõstmine suurema tõhususe kaudu ning ressursside raiskamise vähendamine selliste meetmete abil, nagu taaskasutus, ringlussevõtt ja taastootmine, võivad märkimisväärselt vähendada nii ressursside tarbimist kui ka kasvuhoonegaaside heidet, parandades samal ajal konkurentsivõimet ja luues ettevõtlusvõimalusi ja töökohti; rõhutab ringmajanduse meetmete kulutõhusust; toonitab, et suurem ressursitõhusus ja ringmajanduse lähenemisviisid ning ringlussevõtul põhinev tootedisain võivad aidata tootmis- ja tarbimismustreid muuta ning vähendada jäätmete hulka;
87. rõhutab, kui oluline on tootepoliitika, näiteks keskkonnahoidlikud riigihanked ja ökodisain, mis võivad aidata oluliselt energiat säästa ning vähendada toodete CO₂-jalajälge, parandades samal ajal nende materjalide jalajälge ja üldist keskkonnamõju; juhib tähelepanu vajadusele näha osana ELi ökodisaini nõuetest ette ringmajanduse nõuded ning laiendada praegust ökodisaini meetodikat lisaks energiamõjuga toodetele ka teistele tootekategooriatele;
88. leiab, et tuleks jätkata tööd tarbimisel põhineva kliimamõju mõõtmiseks usaldusväärse mudeli leidmiseks; võtab teadmiseks asjaolu, et olemasolevatele mudelitele tuginedes näitab põhjalik analüüs seda, et ELi jõupingutused vähendada oma tootmise heiteid

nullib kõrgema CO₂-jalajäljega kaupade importimine; toonitab järelt, et 2016. aastaks oli EL juba oluliselt panustanud heidete vähendamisse teistes riikides tulenevalt suurenenud kaubavoogudest ning liidu ekspordi paranenud CO₂-tõhususest;

EL ja ülemaailmsed kliimameetmed

89. rõhutab enamate algatuste ja pideva dialoogi tähtsust asjakohastel rahvusvahelistel foorumitel, samuti tõhusa kliimadiplomaatia tähtsust, et ergutada sarnaseid poliitilisi otsuseid, mis ergutavad kliimaalaste eesmärkide võtmist teistes piirkondades ja kolmandates riikides; kutsub ELi üles suurendama omaenda kliimameetmete rahastamist ning töötama aktiivselt selle nimel, et ergutada liikmesriike suurendama kolmandatele riikidele antavat kliimameetmete rahastamise abi (pigem arenguabi kui laenu), mida antakse lisaks ülemeremaade arenguale ning mida ei tohiks arvestada korraga nii arenguabi kui ka kliimameetmete rahastamise abina;
  90. toonitab tugeva ELi kliima- ja energiadiplomaatia ning juhirolli tähtsust, tugevdamaks ülemaailmset ja mitmepoolset partnerlust ning ambitsiooni kliimamuutustega võidelda ja jätkusuutlik areng saavutada; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama ÜRO formaatides ühiseid raamistikke ja meetmeid;
  91. rõhutab septembris 2019 toimuvat ÜRO kliimatippkohtumist kui hetke, mil liidrid annavad teada riiklikult kindlaksmääratud panustes seatud kõrgemaid eesmarke; on seisukohal, et EL peaks juba aegsasti võtma oma kindlaksmääratud panuste uuendamise küsimuses seisukoha, et minna tippkohtumisele hästi ettevalmistunult ning tihedas koostöös ambitsioonikamaid kliimaeesmarke toetava rahvusvahelise koalitsiooni osalistega;
  92. rõhutab, kui suurt kasu annaks ELi ja kolmandate riikide poliitikameetmete koostoime tugevdamine, eelkõige seoses CO₂-heidete maksustamise mehhanismidega; kutsub komisjoni üles jätkama ja intensiivistama koostööd CO₂-heidete maksustamise mehhanismide väljatöötamiseks väljaspool Euroopat ning seda toetama, et heiteid veelgi rohkem vähendada ning parandada ülemaailmselt võrdseid tingimusi; toonitab, kui oluline on näha ette keskkonnakaitsemeetmed, et tagada tegelik ja täiendav kasvuhoonegaaside vähendamine, ning kutsub seetõttu komisjoni üles toetama seoses Pariisi kokkuleppe artikliga 6 rangeid ja jõulisi rahvusvahelisi meetmeid, et ennetada lünki arvepidamises ning heidete vähendamise topeltarvestamist;
- o
- o   o
93. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.